# DZIENNIK URZĘDOWY

## OBWODU BUSKIEGO.

Część XIV. wydana i rozesłana 20. kwietnia 1917.

## 428.

## Akcya zapomogowa.

W dalszym ciągu akcyi zapomogowej ofiarowała c. i k. Komenda obwodowa w czasie od 1. stycznia 1917. do 15. kwietnia br. na cele humanitarne co następuje:

| | | |
|---|---|---|
| miesięcznie stałe zapomogi . . | (14.718—4.825) | |
| dla biednych . . . . . . . . . . | 19.543 | Koron |
| jednorazowo . . . . . . . . . . | 8.535 | „ |
| dla szpitali Buska, Chmielnika i Stopnicy | 5.700 | „ |
| Komitetowi obywatelskiemu dla biednych | 2.500 | „ |
| dla ochronek . . . . . . . . . . | 900 | „ |
| dla szkoły rolniczej w Busku . . . . | 1.000 | „ |
| dla Macierzy szkolnej . . . . . . . | 400 | „ |
| dla Biblioteki dla nauczycieli . . . . | 300 | „ |
| dla Ewakuowanych . . . . . . . | 1.250 | „ |
| jako zapomogę świąteczną dla nauczycieli | 900 | „ |
| dla biednych żydów w Obwodzie . . | 2.100 | „ |
| | 43.128 | Koron |

## 429.

## Sprawy szkolne.

### Dodatki do systemizowanych poborów nauczycieli.

Na podstawie rozp. Naczelnego Wodza armii z dnia 7. marca 1915 r. Nr. 6, Dz. rozp. z dnia 17. października 1915. Nr. 41, Dz. rozp. wydał c. i k. Zarząd wojskowy w Polsce następujące rozporządzenie:

Na wniosek właściwej Rady szkolnej miejscowej może każda gmina, albo miejscowość, przyznać z własnych środków osobom stanu nauczycielskiego, zajmującym w jej obszarze posady w publicznych szkołach ludowych, dodatki do systemizowanych poborów w pieniędzach lub w naturze pod warunkiem, że dana gmina, albo miejscowość ureguluje równocześnie pobieranie tych dodatków ogólnemi zasadami, odnoszącemi się do wszystkich osób stanu nauczycielskiego, zajmujących w jej obszarze posady.

Odnośne uchwały wymagają zatwierdzenia Komendanta obwodu.

W przeciągu tego czasu, na które udzielanie tych zasiłków zostało uchwalone, niemogą one uprawnionym do poboru osobom stanu nauczycielskiego być jednostronnie odjęte.

Osoby stanu nauczycielskiego otrzymują te zasiłki za pośrednictwem Rady szkolnej miejscowej.

### Pilne roboty w polu.

Z uwagi na potrzebę intenzywniejszych niż zwykle w tym roku robót wiosennych w polu, zarządza się w myśl rozporządzenia c. i k. Wojskowego Generalnego Gubernatorstwa z dnia 7/3 1917. W. F. Nr. 65643/17, że tam, gdzie stosunki miejscowe koniecznie tego wymagają, młodzież szkolna w wieku ponad lat 12, pod nadzorem nauczycieli może być użyta do robót polnych.

Należy jednak ściśle przestrzegać, aby roboty te były dostosowane do fizycznej zdolności dzieci. Należy również pouczyć je, że pomagając, służą dobru ogółu chociażby za to miały pobierać pewną zapłatę, którą uważać należy raczej za nagrodę (premię). Uczniowie użyci być mogą tylko w tej samej miejscowości lub też co najwyżej w sąsiedniej, jeśli stosunki komunikacyjne i miejscowe na to zezwalają. Dzieci do lat 12 używać do robót polnych nie należy. Celem uregulowania frekwencyi szkolnej w czasie pilnych robót w polu zarządza c. i k. Komenda, aby tam, gdzie tego stosunki miejscowe wymagają, nauka szkolna odbywała się w takiej porze dnia, którą Rada szkolna na wniosek Zarządu szkoły. Wójta gminy lub sołtysa uzna za najodpowiedniejszą.

## 430.

## Kursa w Lublinie dla wykształcenia urzędników.

Generalne Gubernatorstwo wojskowe w Lublinie urządza 3 miesieczny kurs w Lublinie dla wykształcenia urzędników średniej kategoryi.

Kursa odbywać się będą w czasie od 1-go maja do 31-go lipca 1917. r.

Warunki przyjęcia, które kandydaci winni wykazać:

1. Przynależność do Królestwa Polskiego (potwierdzenie gminy.)
2. Nieprzekroczony wiek 35 lat (metryka urodzenia.)
3. Ukończona szkoła średnia lub handlowa (świadectwo szkolne.)
4. Nieskazitelność (potwierdzenie gminy i władzy powiatowej.)
5. Zobowiązanie do złożenia egzaminu końcowego.

Niestemplowane podania o przyjęcie na kurs można wnosić do dnia 15. kwietnia 1917 r. bezpośrednio do Generalnego Gubernatorstwo wojskowego w Lublinie, dołączając do podania potrzebne dokumenty i własnoręcznie napisany życiorys.

Szczegółowy program będzie niebawem ogłoszony w pismach krajowych.

## 431.

### Zaprowadzenie czasu letniego na rok 1917.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających w austryacko-wągierskiej administracyi wojskowej co następuje:

§ 1.

Na czas od poniedziałku, dnia 16-go kwietnia 1917 r., aż do poniedziałku dnia 17-go września 1917 r. zaprowadza się czas letni o godzinę wcześniejszy od obecnego,

Stosownie do tego przesunie się wskazówki na zegarach dnia 16-go kwietnia 1917 r. o godzinie 2-giej rano według dotychczasowej rachuby o jedną godzinę naprzód, a w dniu 17-go września 1917 r. według nowej rachuby zaprowadzonej tem rozporządzeniem (czas letni) o jedną godzinę wstecz.

Rano dnia 17-go września 1917 r. oznaczy się pierwszą godzinę od 2 giej do 3-ciej literą A a drugą godzinę od drugiej do 3-ciej literą B.

§ 2.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

## 432.

### Zasiłki dla rzym.-kat. Duchownych kieleckiej dyecezyi.

Po myśli § 5. rozporz. Naczelnego Wodza armii z dnia 7. marca 1915. Dzien. rozp. Nr. 5. będą obecnie wypłacane zaległe zasiłki rzymsko-katol. Duchowieństwu kieleckiej dyecezyi przy zastosowaniu następujących zasad:

1) Wypłata rozciąga się obecnie na czas od 1. kwietnia 1915. do końca sierpnia 1916 r.

2) Wszystkie pobory za czas 1. kwietnia 1915. aż do 5. czerwca 1916. włącznie będą przeliczane po ówczesnym urzędowym kursie rubla, 1 rubel—2 kor., zaś od 6. czerwca 1916. po kursie 2 korony 50 hal.

3) Wypłacone poprzednio zasiłki poszczególnym do poborów uprawnionym będą im potrącone z ogólnej należnej im kwoty.

4) Ustalone w ten sposób kwoty mogą być podjęte, albo przez poszczególnych uprawnionych do poborów na podstawie ich własnych kwitów, albo przez Biskupa kieleckiego na podstawie kwitu przez niego podpisanego, za poprzedniem przedstawieniem pełnomocnictw opiewających na jego imię, a wystawionych przez uprawnionych do poborów.

Zarówno w kwitach jak i w pełnomocnictwach należy oznaczyć okres czasu, za jaki pobory mają być wypłacone. Odnośnie do stemplowania obowiązują ogólne przepisy. (Rozp. Generalne Gubernatorstwa F. A. Nr. 54.409/16).

## 433.

### Fałszywe pogłoski co do wypłaty zasiłków dla rosyjskich rezerwistów.

Spostrzeżono, że prawie we wszystkich obwodach panuje pomiędzy ludnością cywilną przekonanie, jakoby wypłacane przez c. i k. Zarząd wojskowy zasiłki były nadsyłane od rosyjskiego cara c. i k. Władzom do rozdzielenia, to zdanie tłómaczy się tem, że ludność jeszcze w dalszym ciągu daje posłuch dalszym pogłoskom.

Poleca się przeto Zwierzchnościom gminnym i Magistratom, aby przy każdej nadarzającej się sposobności ponownie ludność pouczyła, że wszystkie zasiłki, nie jak między ludnością krążą pogłoski, z funduszów rosyjskiego Państwa, tylko jedynie z funduszów c. i k. austryacko-węgierskiego Rządu i to z własne inicyatywy c. i k. wojskowemu zarządowi wypłacane, a zatem nie każdemu bezwarunko przyznany być musi, kto według rosyjskich ustaw prawo to posiadał, dalej że w przyszłości przeciw osobom, które takie nieprawdziwe pogłoski rozszerzają wytoczone zostanie śledztwo karne i ewentualnie tymże, o ile zasiłek pobierają, wypłata tegoż wstrzymaną zostanie.

## 434.

### Orzeł polski i barwy narodowe na tablicach gminnych.

Stosownie do reskryptu M. G. G. BZCH. Nr. 159/17. ogłasza się, że nie zachodzi żadna przeszkoda przeciw zamiarowi gmin umieszczania nad urzędowymi tablicami orła polskiego, oraz przeciw uwidocznieniu w tekście tablic urzędowych przynależności do Królestwa Polskiego, oraz przeciw użyciu polskich barw narodowych na napisach i t. d.

## 435.

### Zakaz wypłat w stosunku do państw nieprzyjacielskich.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających w austryacko-węgierskiej administracyi wojskowej, co następuje:

§ 1.

Zakazuje się bezpośredniego, lub pośredniego uskuteczniania wypłat w gotówce, w wekslach lub w czekach, drogą przekazania, albo w inny sposób, na rzecz przynależnych do Rosyi, Wielkiej Brytanii, Irlandyi, Francyi, Włoch, Portugalii, Rumunii, oraz kolonii i posiadłości jednego z tych Państw, jako też osób, które mają na tych obszarach miejsce zamieszkania (siedzibę), niemniej też bezpośredniego lub pośredniego przekazywania do tych obszarów pieniędzy lub papierów wartościowych.

Ten zakaz odnosi się w szczególności także do każdego nabywcy roszczenia. który je nabył po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 2.

Termin zapłaty, prezentowania w celu zapłaty i protestowania weksli i czeków, podpadających pod niniejszy zakaz wypłat zostaje odłożony.

§ 3.

Przepisy §§ 1. i 2. nie maja zastosowania:

1. Do wpłat w obrębie Monarchii austryacko-węgierskiej, Jeneralnych Gubernatorstw wojskowych w Lublinie i Belgradzie, oraz w Czarnogórze na rzecz osób, które mają swe miejsce zamieszkania w obrębie Monarchii austryacko-węgierskiej, lub jednego z obszarów zajętych przez wojska austryacko-węgierskie, lub wojska jednego z Państw sprzymierzonych;

2. Do wypłat w celu wypełnienia zobowiązań, które powstały z prowadzenia zakładów, znajdujących się w granicach Monarchii austryacko-węgierskiej, Jeneralnych Gubernatorstw wojskowych w Lublinie lub Belgradzie, tudzież w Czarnogórze i które w jednym z tych obszarów mają być zaspokojone.

Udzielania wsparć przynależnym do Monarchii austryacko-węgierskiej dozwala się i nadal.

Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe jest upoważnione udzielać dla pewnych wypłat, w poszczególnych wypadkach, wyjątków od zakazu wypłat.

§ 4.

Za czas trwania tego zakazu nie można żądać odsetek zwłoki.

§ 5.

Dłużnik może się zwolnić przez to, że złoży dłużne kwoty, lub papiery wartościowe w kasie Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego, lub w jednej z Komend obwodowych.

§ 6.

Kto przekroczy ten zakaz wypłaty, karany będzie przez Trybunał sądowy swego miejsca pobytu aresztem od 1 miesiąca do 1 roku, lub karą pieniężną do 50 000 koron, o ile według innych ustaw karnych nie podlega wyższej karze. Obok kary wolnościowej może być nałożona kara pieniężna aż do oznaczonej wysokości.

§ 7.

Wydane przez cesarski rząd rosyjski zakazy wypłacania lub jakiegokolwiek innego przenoszenia przedmiotów wartościowych na rzecz obywateli Monarchii austryacko-węgierskiej, lub jednego z Państw sprzymierzonych zostają zniesione.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z dnia 23-go kwietnia 1915 r., Nr. 10, Dz. rozp., znosi się z tem ograniczeniem, że zakazane w myśl tego rozporządzenia wypłaty pozostają i nadal zakazane na rzecz każdego nabywcy roszczenia, który je nabył po dniu 22-go kwietnia 1915 r.

§ 8.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

## 436.

### Oszczędzanie światła i opału.

W myśl § 6 a, rozporządzenia z dnia 10. lutego 1917 r., Nr. 22, Dz. rozp. zarządza się co następuje:

§ 1.

W przedsiębiorstwach przemysłowych, w których

obrót towarowy odbywa się w lokalach otwartych dla ruchu odbiorców — z wyjątkiem handlów artykułami spożywczymi — należy aż do dalszego zarządzenia zamykać wspomniane lokale wraz z należącymi do nich kantorami i magazynami, najpóźniej o godzinie 7 wieczorem. Poza tą godziną mogą te lokale w miesiącach letnich jeszcze tak długo być otwarte, jak długo obejść się można bez sztucznego oświetlenia.

Postanowienia te obowiązują również przy obrocie towarowym w stowarzyszeniach konsumcyjnych, oraz w innych stowarzyszeniach zarobkowo-gospodarczych.

§ 2.

W wypadkach godnych uwzględnienia mogą Komendy obwodowe zezwolić na wyjątki od ograniczeń zawartych w § 1.

§ 3.

Postanowienia tego rozporządzenia tylko o tyle naruszają istniejące przepisy o czasie roboczym i zamykaniu sklepów w przedsiębiorstwach handlowych i im pokrewnych, o ile postanowienia te zawierają dalej idące ograniczenia co do zamykania sklepów w handlach i innych pokrewnych przedsiębiorstwach.

§ 4.

O ile nie zaprowadzono wcześniejszej godziny policyjnej lub też się jej nie oznaczy, nie mogą być otwarte, aż do dalszego zarządzenia, żadne lokale gospodnio-szynkarskie, kawiarnie i cukiernie po godzinie 11 wieczorem.

Także ubikacye w domach zajezdnych, gospodach, pensyonatach, sanatoryach i t. p. które nie służą jako lokale gospodnio-szynkarskie, ani jako kawiarnie, lecz przeznaczone są do innego użytku obcej publiczności, jakoteż ubikacye prywatnych towarzystw, zgromadzeń lub klubów i inne lokale zabawowe, nie mogą być dłużej otwarte jak do godziny 11 w nocy.

Wszelkiego rodzaju przedstawienia w teatrach, kinoteatrach, koncerty, widowiska i zabawy publiczne mogą trwać najpóźniej do godziny $^1/_2$11 w nocy,

Jedynie w wypadkach wyjątkowo zasługujących na uwzględnienie, może Komenda obwodowa zezwolić każdocześnie na niezamykanie lokali gospodnio-szynkarskich, jakoteż ubikacyi wymienionych w ustępie drugim najdłużej jednak do godziny 12 w nocy; może ona również pozwolić na przedłużenie terminu oznaczonego w ustępie trzecim.

§ 5.

Oświetlenie ulic, placów, powszechnie dostępnych podwórzy i przejść, należy ograniczyć do tego stopnia, na jakie pozwalają względy bezpieczeństwa. Lamp z numerami domów nie wolno już więcej zapalać.

§ 6.

Powszechnie dostępne zbiory, muzea, wystawa i t. p. mogą być otwarte tylko w dzień, oświetlać ich wszakże nie wolno. Dotyczące ubikacye wolno opalać tylko o tyle, o ile to jest konieczne dla zachowania umieszczonych w nich przedmiotów.

Większym wystawom, których odwiedzanie ze szczególnych względów publicznych należy popierać, może Komenda obwodowa od wypadku do wypadku zezwolić na wyjątki od postanowień, zawartych w pierwszym ustępie.

§ 7.

Zabronione jest każde jakkolwiekbądź urządzone oświetlenie luksusowe, albo obliczone na efekt lub reklamę, bez względu na to, czy chodzi o publiczne lub prywatne oświetlenia wewnętrzne lub zewnętrzne, jak również oświetlanie nazwisk oraz wywieszek firmowych i t. p.

Okna i gablotki wystawowe można oświetlać tylko przy przedsiębiorstwach przemysłowych, począwszy od zmierzchu i tylko w tym czasie, gdy dotyczące ubikacye sklepowe są otwarte; do oświetlenia jednego okna wystawowego lub gablotki może być użyta najwyżej jedna lampa umieszczona wewnątrz lub zewnątrz. Przy użyciu światła gazowego, może taka lampa mieć tylko jeden palnik; przy oświetleniu elektrycznem, może być użyta do lamp energia elektryczna o wartości najwyżej 60 watów. Siłą prądu, odpowiadającą energii elektrycznej 60 watów, można zasilać jedną węglową lampkę żarową o sile 16 świec, lub też trzy 16-to świecowe, względnie 25-cio świecowe, albo też jedną 50-cio świecową metalową lampkę żarową.

Wszelkie inne oświetlanie zewnętrzne przedsiębiorstw przemysłowych, następnie hoteli restauracyi, kawiarni, teatrów lokali zabawowych i t. p. jest zakazane, chyba że ze względów bezpieczeństwa lub na podstawie specyalnych przepisów co innego zarządzono.

§ 8.

Także i oświetlanie wewnętrzne wszystkich do-

stępnych dla publiczności ubikacyi przedsiębiorstw tego rodzaju, jak oznaczone w §§ 4. i 7. należy ograniczyć do tej niezbędnie potrzebnej miary, która chociażby nawet z trudem umożliwia jeszcze odpowiednie ich celowi użycie, względnie do miary, koniecznej ze względów bezpieczeństwa. W szczególności należy zawsze oświetlać tylko te ubikacye lub te ich części, które są niezbędne do pomieszczenia obecnych gości lub nieodzowne do prowadzenia przedsiębiorstwa.

Podobnie należy opalanie takich ubikacyi — o ile ono w ogóle jest potrzebne — ograniczyć do niezbędnie wymaganej miary,

§ 9.

W hotelach, zajazdach, pensyonatach, sanatoryach i t. p., można w mieszkaniach przeznaczonych do pomieszczenia obcych — oprócz oświetlenia schodów i korytarzy — używać z regóły do oświetlenia jednego pokoju tylko jednego płomienia. Przy użyciu światła elektrycznego wolno świeczniki, znajdujące się w każdej ubikacyi, łączyć z istniejącą instalacyą jedynie tak, by siła prądu odpowiadała zużyciu energii elektrycznej podanej w § 7.

Odnośnie do oświetlenia i opalania sal towarzyskich, jadalnych i t. p. ubikacyi znajdujących się w takich przedsiębiorstwach, jak w ogóle wszystkich prywatnych lokali towarzystw, zgromadzeń, klubów i innych lokali zabawowych obowiązują postanowienia § 8.

§ 10.

Postanowienia § 8. odnoszą się również do oświetlenia i opalania biur, kantorów i ubikacyi reprezentacyjnych wszystkich przedsiębiorstw i wszelkiego rodzaju zakładów, które dla publiczności albo wcale nie, lub nie ogólnie są dostępne.

§ 11.

W czasie sprzątania lokali, wymienionych w §§ 7., 8., 9. i 10. poza godzinami, w których przedsiębiorstwa są czynne, należy oświetlenie i opalenie tych lokali ograniczyć jeszcze więcej a mianowicie do rozmiarów niezbędnie do tego celu potrzebnych.

§ 12.

Również i w prywatnych gospodarstwach domowych należy oświetlenie i opalenie ograniczyć do niezbędnego minimum. Przy oświetleniu elektrycznem może Komenda obwodowa zarządzić, aby do celów oświetlania zużywano tylko taką ilość prądu, jaka odpowiada sile włączonych żarówek (patrz § 7.) ze zużyciem najwyżej 60 watów na każdy pokój, biorąc za podstawę czas używania światła najpóźniej do godziny 12 w nocy, oraz by przy tem obliczeniu uwzględniono nie więcej, jak pewną ilość ubikacyi mieszkalnych. Przeznaczony do żużycia prąd, obliczony na podstawie ilości ubikacyi mieszkalnych, musi wystarczyć również na oświetlenie ubikacyi ubocznych (przedpokoju, kuchni, łazienki, pokoju dla służby, strychu, piwnicy i t. p.)

§ 13.

Postanowienia §§ 5.—13., o ile nie zostaną wydane inne zarządzenia, nie będą stosowały do oświetlenia elektrycznego, jeżeli prąd do oświetlenia tego użyty, uzyskano wyłącznie za pomocą siły wodnej.

§ 14.

Zakłady, wytwarzające światło mają udzielić władzy na jej żądanie wszelkich wyjaśnień co do zużywania gazu i elektryczności i pomagać w dozorze nad zachowywaniem przepisów tego rozporządzenia.

§ 15.

W celu dopilnowania zarządzeń zawartych w niniejszem rozporządzeniu, względnie na jego podstawie wydanych, ma władza prawo przedsięwziąć o każdym czasie rewizyę ubikacyi, oznaczonych w §§ 4, 6, 10 i 12, jakoteż przeglądać odnośne zapiski zakładu.

§ 16.

Gminy obowiązane są do współdziałania przy wykonywaniu tego rozporządzenia, oraz przepisów wydanych na jego podstawie.

§ 17.

Przekroczenia tego rozporządzenia lub przepisów wydanych na jego podstawie, będą karały Komendy obwodowe na zasadzie rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 19-go sierpnia 1915 r., Nr. 30 Dz. rozp., względnie z dnia 10-go lutego 1917 r., Nr. 23, Dz. rozp., grzywną do 2000 koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

§ 18.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi natychmiast w życie.

## 437.

### Obrót pieniężny.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających w austryacko-węgierskiej administracyi wojskowej, co następuje:

§ 1.

Monety i noty waluty koronowej są ustawowymi środkami płatniczymi i dlatego muszą być przyjmowane przy wszelkich w walucie koronowej uiszczać się mających zapłatach w pełnej wartości nominalnej.

Stosunek wartości waluty koronowej do rosyjskiej waluty ustali każdocześnie Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe przez ogłoszenie urzędowego kursu przerachowania.

§ 2.

Zobowiązany może przy zapłatach, których w rosyjskiej walucie zażądano, ustalono lub ugodzono, wyrównać swoje zobowiązania płatnicze w walucie koronowej.

Dla wysokości zapłaty jest miarodajnym urzędowy kurs przerachowania (§ 1., ustęp 2.), obowiązujący w dniu zapadłości.

Jeśli atoli zapłata skutkiem winy zobowiązanego nastąpi po dniu zapadłości, a w dniu zapłaty obowiązuje wyższy kurs przerachowania, to ten kurs jest miarodajny.

§ 3.

Publiczne kasy będą przyjmowały wszelkie zapłaty, specyalnie także zapłaty podatków i innych publicznych danin w walucie koronowej i walucie rosyjskiej bez różnicy po urzędowym kursie przerachowania.

Rozporządzeniem Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego można przy zapłatach pewnych podatków lub innych publicznych danin wykluczyć przyjmowanie jednej z obu walut.

§ 4.

Niniejsze rozporządzenie nie odnosi się do zapłat w monetach złotych.

§ 5.

Umowy stron, sprzeciwiające się przepisom § 2., są nieważne.

§ 6.

Przekroczenia tego rozporządzenia lub wydanych na podstawie tegoż przepisów będą karane przez Komendy obwodowe grzywną do pięciu tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy. Przy obciążających okolicznościach można aż do oznaczonego najwyższego wymiaru wymierzyć obok siebie oba rodzaje kary.

§ 7.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z dnia 5-go czerwca 1916 r., Nr. 60 Dz. rozp., znosi się. Ogłoszony urzędownie w ostatnim czasie na podstawie § 1. wspomnianego rozporządzenia kurs przerachowania ma być jednak uważany dla zapłat zapadłych przed wejściem w życie obecnego rozporządzenia, jako urzędowy kurs przerachowania w dniu zapadłości (§ 2. ust. 2).

## 438.

### Powrót robotników sezonowych z Niemiec.

C. i k. wojsk. Jen. Gub, reskr. z dnia 7/3. 1917. B. Nr. 12011/17 ogłaszą, że cesarskie niemieckie władze zaprzestały obecnie udzielać pozwoleń na powrót robotnikom sezonowym z Prus do domu jakoteż, nawet w wypadkach koniecznej potrzeby nie udzielają urlopów na chwilowy przyjazd.

W myśl powyższego reskryptu winny Urzędy gminne i Magistraty podać niniejsze obwieszczenie do publicznej wiadomości i pouczyć ludność, że wnoszenie podań w tej sprawie jest bezcelowe.

Prośby wszystkie tego rodzaju będą przez Komendę obwodową bez żadnych wstępnych dochodzeń odmownie załatwiane.

## 439.

### Środki karne przeciw podbijaniu cen i naruszenia obowiązków dostawy.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król.

Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających w austryacko-węgierskiej administracyi wojskowej, co następuje:

§ 1.

Kto przy zarobkowem kupnie lub sprzedaży w ten sposób postępuje, że skutkiem tego zysk jego z przedsiębiorstwa przekracza znacznie miarę odpowiadającą miejscowym stosunkom życiowym i uzyskuje cenę, która utrudnia utrzymanie konsumenta, będzie karany grzywną do dwóch tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy. Obok kary aresztu można nałożyć grzywnę do dwóch tysięcy koron.

§ 2.

1) Kto zbiera lub skupuje zapasy niezbędnych artykułów lub ogranicza ich wytwarzanie lub handel tymi artykułami,

2) kto zapasy, których nie potrzebuje do wyżywienia swoich domowników, na zasiew, paszę dla bydła lub dla prowadzenia własnego przedsiębiorstwa rolnego lub przemysłowego (§ 5 rozporządzenia. dotyczącego zużytkowania zbiorów rolnych) zataja z naruszeniem obowiązku zgłoszenia lub udzielenia wyjaśnienia, albo usuwa je przed zajęciem lub oddaniem,

3) kto przez utrudnianie frekwencyi targowej, przez wykupywanie od jadących na targ poza targami, lub w inny sposób wpływa na ruch targowy niezbędnymi artykułami,

4) kto rozsiewa nieprawdziwe wieści lub używa innych środków dla wprowadzenia w błąd,

ażeby przez to zysk ze swego przedsiębiorstwa zwiększyć ponad miarę, odpowiadającą miejscowym stosunkom życiowym albo uzyskać cenę, która utrudnia utrzymanie narodu lub wojsk w jego obronie walczących lub wogóle szkodzi ogólnemu dobru,

popełnia zbrodnię i będzie karany więzieniem do dwóch lat. Obok aresztu nałożyć można grzywnę do dwudziestu tysięcy koron.

§ 3.

W wypadkach §§ 1 i 2 można orzec w wyroku utratę uprawnienia przemysłowego, zamknięcie lokalu przedsiębiorstwa lub wykluczenie od zwiedzania targów w przypadku § 2 ustęp 1 i 2 także utratę zapasów.

Każdy prawomocny wyrok będzie ogłoszony w dzienniku urzędowym komendy obwodowej.

§ 4.

Dla prowadzenia śledztwa i karania czynów karygodnych oznaczonych w tem rozporządzeniu, jakoteż w rozporządzeniach Naczelnego Wodza armii z 11. czerwca 1916, Nr. 61 Dz. rozp. i 24 października 1916, Nr. 70, Dz. rozp., właściwym jest sąd Komendy obwodowej w sądowem postępowaniu polowem.

§ 5.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 15. września 1915, Nr. 38 Dz. rozp, i § 16 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 9. maja 1916 Nr. 58 Dz. rozp. znosi się.

§ 6.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

## 440.

## Zbrodnicze działania.

Każde zbrodnicze działanie, mające na celu zniszczenie zapasów żywności lub wywołania chorób u zwierząt w szczególności u koni, podjęte w zamiarze wyrządzenia szkody sile zbrojnej austryacko-węgierskiej Monarchii, lub też sile zbrojnej sprzymierzonych Państw, względnie w zamiarze przysporzenia nieprzyjacielowi korzyści, będzie karane nawet w razie usiłowania jako zbrodnia przeciw sile zbrojnej Państwa po myśli § 327 wojsk. ust. karnej - śmiercią.

Każdy, który mając możność przeszkodzenia wykonaniu powyższej zbrodni wykonaniu jej rozmyślnie nie przeszkodzi, jak też i każdy, który mając świadomość o popełnieniu takowej zbrodni, lub któremu osoba takiego zbrodniarza jest znaną, rozmyślnie Władzom o tem nie doniesie, staje się współwinnym tej zbrodni i będzie karany w myśl § 330 ust. wojsk. ciężkiem więżeniem od 5-ciu do 10-ciu, w razie okoliczności obciążających od 10-ciu do 20-tu lat.

## 441.

## Wycofanie monet niklowych

Zwraca się uwagę, że 20 halerzowe monety niklowe przyjmować będą publiczne kasy i urzędy przy płaceniu lub wymianie na monety żelazne, jedynie tylko do dnia 30-go kwietnia 1917 r.

Termin ten odnosi się naturalnie także do monet niklowych 20 halerzowych, austryackiego lub węgierskiego stempla, znajdujących się w obiegu poza obszarem Monarchii (w obszarach okupowanych). (N. K. a. Q. Nr. 27 860 ex 1917).

## 442.

## Zajęcie melasy.

Na podstawie § 53. międzynarodowej umowy z dnia 18-go października 1907 r., dotyczącej praw i zwyczajów wojny lądowej, zarządza się, co następuje:

§ 1.

Wszelkie zapasy melasy t. j. syrop, pozostający przy wyrobie cukru, względnie przy rafinadzie tegoż, który zawiera mniej, aniżeli 55% cukru (polaryzacja) a więcej niż 26% składników, nie będących cukrem i z którego bez specyalnych urządzeń, względnie postępowania nie można już uzyskać cukru, zajmuje się na rzecz zarządu wojskowego bez względu na to czy melasa pochodzi z poprzednich kampanii, czy też się ją dopiero uzyska.

§ 2.

Zajęcie ma ten skutek, że melasy bez pozwolenia Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego nie wolno ani przewozić, ani sprzedawać, względnie kupować lub spasać ani też użyć do jakiejkolwiek przeróbki.

§ 3.

Te cukrownie w austryacko-węgierskim obszarze okupowanym, które posiadają nadające się do uruchomienia urządzenia do uzyskania cukru z melasy, mogą melasę pochodzącą z własnej produkcyi użyć do przeróbki w celu wyrobu cukru.

§ 4.

Za melasę o jakości oznaczonej w § 5. ustala się cenę odbioru na 12 koron za 100 kg. netto loko stacya załadowania lub miejsce dopełnienia umowy. Wspomniana cena odbioru rozumie się bez beczek, względnie innych naczyń, obejmuje jednak napełnienie tychże, względnie wozów cysternowych.

§ 5.

Za melasę z większą lub mniejszą zawartością cukru zostanie cena odbioru za każdą $^1/_{10}$% faktycznej zawartości cukru, względnie poniżej tej 50% jakości podstawowej, o następującą kwotę podwyższoną, względnie zniżoną a w szczególności przy zawartości cukru:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 50—54% | o $^1/_{500}$ | ceny odbioru t. j. | 2·4 hal. |
| 54—55% | o $^1/_{600}$ | „ „ „ | 2·0 „ |
| 50—47% | o $^1/_{500}$ | „ „ „ | 2·4 „ |
| 47—46% | o $^1/_{300}$ | „ „ „ | 4·0 „ |
| 46—40% | o $^1/_{240}$ | „ „ „ | 5·0 „ |

Powyższe postanowienia nie odnoszą się do melasy, zawierającej mniej niż 40% cukru (polaryzacya).

§ 6.

Melasę zawierającą mniej niż 40% cukru (polaryzacya) należy oznaczyć wyraźnie jako melasę rozcieńczoną.

Cenę odbioru takiej melasy oznaczy Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe każdorazowo stosownie do jej jakości (zawartości cukru, gęstości i kwasoty); cena ta, może wynosić najwyżej 6 koron za 100 kg. netto loko miejsce składu z wyłączeniem wszaksze naczyń.

§ 7.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane grzywną do 2000 koron albo aresztem do 6-ciu miesięcy, przyczem obok kary można także orzec przepadek melasy, będącej przedmiotem orzeczenia karnego. Odnośnie do postępowania oraz użycia grzywien i kwot uzyskanych ze sprzedaży przedmiotów uznanych za przepadłe, mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 19-go sierpnia 1915 r., Nr. 30 Dz. rozp.

§ 8.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

## 443.

## Zmiana dni rzezi bydła i dni bezmięsne.

Zmieniając rozporządzenie c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa Wojskowego Nr. 78 ex 1916 i Nr. 9 ex 1917, naznacza obecnie środę i piątek jako dnie bezmięsne.

Ludności cywilnej zezwala się na rzeź bydła w poniedziałek, środę, piątek i sobotę.

Wszystkie inne postanowienia odnoszące się do rzezi, sprzedaży, spożywania i przyrządzania mięsa, pozostają w mocy.

## 444.

## Obwieszczenie.

### tyczące się zasiewów wiosennych.

W myśl rozporządzenia W. J. G. z dnia 27. XII. 1916 L. W. F. 91127. z dnia 7. III. 1917. L. W. F. 6761 i z dnia 24. III. 1917 L. W. F. 6761 zarządza się:

Obowiązkiem każdego właściciela ziemskiego jest nie zostawić ani kawałeczka pola swej posiadłości nie uprawionem i nie zasianem.

Aby zapobiec nieuprawieniu gruntów tych właścicieli, którzy nie posiadają dostatecznych sił pociągowych zostało zarządzonem względnie zarządza się:

Ustanowione w gminie komisje dla zasiewów i zbiorów (rozp. Komendy obwodowej z dnia 20. III. 1916 l. 5538 wzgl. z dnia 16 VIII. 1916 l. 15.188) mają przy pomocy sołtysów dbać o to, aby wszystkie pola były uprawione.

W tym celu porozdzielała c, i k. Komenda obwodowa 296 sztuk wołów pociągowych między gospodarzy w obwodzie.

Ponadto rozdzielono między komendy rejonowe Busk, Chmielnik Sichów, Komorów i Stopnica po 40 sztuk koni roboczych, które rolnicy mogą także wprost zamawiać.

Gdzie zachodzi brak koni lub sił pociągowych należy zażądać ich od tych właścicieli, którzy pola swoje już uprawili.

Uprawa gruntów winna się odbywać oddzielnie dla każdego gatunku produktów rolnych, a mianowicie: najpierw wszędzie siać należy owies i jęczmień. Dopiero po zupełnem ich zasianiu wolno przystąpić do siewu wzgl. sadzenia innych roślin jako to roślin oleistych, kartofli, prosa, buraków, bobu, tatarki i t. d.

Do lekkich robót pociągowych należy użyć krów.

Pozatem w razie potrzeby mogą komisje zasiewowe zamawiać konie dla właścicieli ziemskich u posterunków żandarmeryi.

Posterunki żandarmerji mają zaprzęgi te w miasteczkach i w każdej miejscowości bezwzględnie rekwirować od handlarzy, trudniących się przewozem osób lub towarów i t. p. czyli od tych wszystkich, którzy nie posiadają ziemi ornej i dostawić wymienionym właścicielom ziemskim.

Za wszelkie wypożyczone lub przydzielone do roboty konie z wyjątkiem rządowych należy płacić następujące wynagrodzenie:

Za jednokonną furmankę 8 koron dziennie bez paszy, a z paszą 5 koron dziennie.

Za parokonną furmankę bez paszy 15 koron, a z paszą 10 koron dziennie.

Dzień roboczy liczy się od wschodu do zachodu słońca.

Każdy koń w obwodzie musi być użyty do roboty przy zasiewach wiosennych, jakoteż do przewożenia zboża zasiewnego, nawozów wszelkiego rodzaju oraz maszyn i narzędzi rolniczych.

Zastanawia się z dniem dzisiejszym każdy inny przewóz towarów, jak i dostawianie podwód do innych celów, a także do budowy dróg. Za wykonanie tego zarządzenia czynię odpowiedzialnymi wszystkie posterunki żandarmerji, żandarmów oraz wszystkich żołnierzy do żandarmerji przydzielonych.

Wyjątki w używaniu podwód stanowią dostawy zboża, siana, słomy i kartofli dla armii w polu, jazdy służbowe oficerów i urzędników c. i k. Komendy obwodowej i szczególne nieprzewidziane wypadki w których należy się wykazać za każdym razem poleceniem c. i k. Komendy obwodowej.

Komisje dla zasiewów wiosennych są mi osobiście odpowiedzialne za każdą nieobsianną morgę ziemi ornej.

W miesiącu czerwcu objeżdżać będą obwód komisje wojskowe w celu sprawdzenia wykonania powyższego zarządzenia.

Zboże do siewu a mianowicie owies i jęczmień, mak, len, konopie, rzepak letni i nasienie buraków pastewnych można otrzymać w oddziale rolniczym za zapłatą w gotówce.

Wszystkie inne nasione należy zamawiać u p. Jana Barzykowskiego w Busku, jako zastępcy Polskiej Centrali rolniczej.

Pozatem każdy właściciel ziemski może osobiście wyjednać w Komendzie obwodowej pozwolenie do zakupna zboża do siewu w obwodzie.

Zostawianie ugorów nie jest dopuszczalne i będzie karane. Wyjątek pod tym względem stanowią pola przeznaczone pod zasiew rzepaku zimowego.

## 445.

### Obrót środkami żywności, paszą i zwierzętami gospodarczemi.

1. Przypominam ludności obwodu Buskiego, że bez szczególnego zezwolenia c. i k. Komendy obwodowej nie wolno wywozić z tutejszego obwodu żadnych środków żywności, paszy i zwierząt gospodarczych.

2. Nadto także wewnątrz obwodu zakazany jest wszelki obrót zbożem, mąką tudzież końmi t. zn. niewolno bez szczególnego zezwolenia c. i k. Komendy obwodowej rzeczy tych ani nabywać, ani pozbywać w jakikolwiekbądź sposób.

3. Obrót innymi środkami żywności i zwierzętami gospodarczemi, o ile przekracza miarę osobistego zapotrzebowania, dozwolony jest tylko na podstawie patentów handlowych lub innych pozwoleń.

4. Winni przekroczeń pod tym względem będą karani bezwzględną konfiskatą towarów i środków przewozowych oraz wysokiemi karami majątku i wolności.

## 446.

### Zaoszczędzenie zapasów żywnościowych.

W celu zaoszczędzenia zapasów żywnościowych zarządza się co następuje:

1) Na osobę do wyżywienia dziennie przeznacza się

a) dla posiadających grunta na głowę dziennie 200 gramów mąki względnie 280 gramów chleba, zaś dla osób bezrolnych 100 gramów mąki względnie 140 gramów chleba.

b) Kartofli dla osób posiadających grunta jak i bezrolnych na głowę aż do przyszłych zbiorów 75 kilogramów.

c) Każdy bez wyjątku jest obowiązany przy wypiekaniu chleba domieszać 20% miazgi kartoflanej.

Mielenie innej mąki jak razówki jest wzbronione.

Mielenie zaś zboża w obwodzie dozwolone jest tylko na podstawie wydanego w tym celu zezwolenia odnośnego c. i k. Posterunku żandarmeryi.

Zezwolenia takie wydawane będą tylko następującym osobom:

a) wszystkim właścicielom gruntu, którzy przeznaczony na nich kontyngent odstawili.

b) wszystkim właścicielom gruntów, którzy posiadają mniej aniżeli trzy morgi gruntu, a którym kontyngent zbożowy wogóle nie został wyznaczony wreszcie

c) wszystkim właścicielom gruntów, którym wyznaczony kontyngent został zniżony wskutek nieurodzaju, albo innej klęski elementarnej, a oni zniżony kontyngent dostarczyli. Tym ostatnim będą wydawane przez oddział rolniczy Komendy osobne poświadczenia.

2) Paszenie koni owsem i jęczmieniem dozwolone jest tylko w ciągu 90 dni po jednym kilogramie na konia dziennie, a mianowicie przez 60 dni w czasie robót polnych wiosennych i przez 30 dni podczas żniw. Pozatem spasanie zboża i kartofli jako paszy dla bydła i świń jest wzbronione.

3) Młyny w obwodzie są podzielone na następujące kategorye, a mianowicie:

a) młyny monopolowe: Zrecze i na Źródłach przy Chmielniku, Kurozwęki, Grobla, Żabiec i dwa młyny wodne przy Stopnicy.

Młyny te mielą tylko zboże dla c. i k. Komendy obwodowej.

b) młyny Komitetowe: Budzyn, Młyny, Słabkowice, Borowiec, Młynczyska i dwa młyny w Stopnicy, Radzanów.

c) młyny prywatne: z młynów prywatnych zostaną przez odnośne posterunki żandarmeryi w każdej gminie jeden, w razie potrzeby dwa młyny otwarte dla zmielenia zboża będącego własnością prywatnych właścicieli.

4) Właściciele młynów, którzy mielą Komitetom lub innym osobom winni prowadzić książki zmielonego zboża według wydanych wzorów.

5) W celu aprowizacyi bezrolnej ludności zarządza się co następuje:

Piekarze i kupcy mąką obowiązani są prowadzić książki i listy kupujących i wydawać chleb względnie mąkę wyłącznie na podstawie odpowiednich kart chlebowych i kart identyczności i pobierać cenę wyznaczoną przez c. i k. Komendę obwodową.

Rozporządzenie to będzie kontrolowane przez c. i k. Posterunki Żandarmeryi.

6) Przekroczenie powyższego rozporządzenia będzie karane grzywną do wysokości 5-ciu tysięcy koron względnie aresztem do 6-ciu miesięcy, a to po myśli rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 27. czerwca 1915 Dz. Zarz. Wojsk. Nr. 20.

7) Podaje się do ogólnej wiadomości, że zmarznięte kartofle nadają się do jedzenia dla ludzi i mogą być doskonale zużytkowane przy zastosowaniu następującego przepisu: zmarznięte kartofle należy wrzucić do zimnej wody i tam pozostawić tak długo, jak będą potrzebną do użytku, następnie nieobrane gotować i dopiero po gotowaniu obrać z łupin.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

## 447.

### Uzupełnienie przepisów paszportowych.

Na podstawie upoważnienia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, udzielonego z mocy Najwyższego Dowództwa, zarządza się dla obszarów Polski, pozostających w austryacko-węgierskiej administracyi wojskowej, co następuje:

**Artykuł I.**

§ 5 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 25-go sierpnia 1915 r. Nr. 35, Dz. rozp. ma brzmieć:

§ 5.

**Ruch graniczny oraz ruch w obrębie Polski.**

Dla mieszkańców strefy granicznej, którzy dla celów gospodarskich muszą częstokroć przekraczać granice obszaru okupowanego, może Jenerał-Gubernator wojskowy udzielić ulg z przepisów §§ 3. i 4. i ustalić sposób legitymowania się w ruchu granicznym.

W ruchu granicznym między Jeneralnem Gubernatorstwem wojskowem lubelskiem i Jeneralnem Gubernatorstwem warszawskiem może — niezależnie od szczególnych ułatwień dla celów gospodarczych (ust. 1) — udzielić przepisanej w § 4. ust. 1 wizy paszportowej także Komendant obwodu, w obrębie którego leży obrane miejsce przejścia granicy.

W ruchu między obydwoma Jeneralnemi Gubernatorstwami można przy wydawaniu lub wizowaniu paszportów odstąpić od podania celu i kierunku podróży (§ 4. ust. 5), jeżeli w paszporcie będzie uwidocznione uprawnienie dowolnego przejazdu przez granicę lub jakiekolwiek ograniczenie tego uprawnienia.

**Artykuł II.**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15-go lutego 1917 r.

## 448.

### Ułatwienia podróżowania między Jeneralnem Gubernatorstwem wojskowem lubelskim a Jeneralnem Gubernatorstwem warszawskiem.

W uzupełnieniu przepisów o ruchu granicznym pomiędzy obszarem Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego lubelskiego a obszarem Jeneralnego Gubernatorstwa warszawskiego zarządza się po wzajemnem porozumieniu co następuje:

I. Członkowie Rady stanu w Królestwie Polskiem otrzymują prawo swobodnego podróżowania w całem Królestwie Polskiem.

Osobom mieszkającym w obrębie Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego lubelskiego może być udzielone pozwolenie do swobodnego podróżowania w Jeneralnem Gubernatorstwie warszawskiem bezterminowo z zastrzeżeniem odwołania każdego czasu.

Pozwolenia te będą w szczególności udzielane członkom względnie kierującym osobistością korporacyi rolniczych, handlowych i przemysłowych które znajdują się w obu zajętych obszarach.

II. Słuchaczom warszawskiego Uniwersytetu i szkół wyższych może być dane pozwolenie swobodnego podróżowania do miejsca stałego zamieszkania w Ces. i Król. Jeneralnem Gubernatorstwie wojskowem lubelskiem — a naodwrót: słuchacze odpowiednich zakładów naukowych w Krakowie i Lwowie mogą otrzymać pozwolenie swobodnego podróżowania do miejsca stałego zamieszkania, położonego w Jeneralnem Gubernatorstwie warszawskiem.

To pozwolenie może być wydawane najwyżej na trzy miesiące.

Wyżej wymienione pozwolenia (ad I i II) do niemieckiego obszaru administracyjnego będą wydawane przez niemieckiego zastępcę przy c. i k. Jeneralnem Gubernatorstwie wojskowem w Lublinie, do austro-węgierskiego obszaru administranicyjnego przez zastępcę C. i k. Naczelnego wodza armii przy Cesarsko-Niemieckiem Jeneralnem Gubernatorstwie w Warszawie.

Dotyczące prośby należy wnosić bezpośrednio do wymienionych władz.

Udzielone pozwolenie będzie w paszporcie uwidocznione przez wyciśnięcie odpowiedniej pieczęci.

III. Pozwolenia wyżej wyliczone będą wydawane bezpłatnie.

IV. Powyższe wzajemne zarządzenia wchodzą natychmiast w życie.

V. Niniejsze postanowienia nie zmieniają istniejących przepisów meldunkowych.

## 449.

### Paszporty do Niemiec.

(Reprodukcya rozp. c. i k. Jen. Gub. Nr. 4325 z dnia 5. kwietnia 1917.)

Przypomina się ponownie, że podróże z austr. węg. terenu okupacyjnego do Niemiec odbywać można tylko na podstawie przepisanego paszportu do

podróży i specyalnej przepustki wydanej przez ces. niem. Zastępstwo sztabu jeneralnego armii w Berlinie, tudzież visum ces. niem. Władzy konsularnej.

Visum to umieszczone będzie w paszporcie dopiero po uzyskaniu specyalnej przepustki.

## 450.

## Karczunki i poręby w lasach prywatnych.

Na mocy rozporządzenia c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa w Lublinie z dnia 4/2 1917 G. Nr. 103025 wydaje się co do postępowania leśnogospodarczego w lasach prywatnych następujące przepisy:

### 1. Karczunki.

Samowolnych karczunków celem przemiany kultury leśnej na agronomiczną przeprowadzać nie wolno. Do podania o pozwolenie na karczunek należy dołączyć:

1. plan sytuacyjny całego lasu z oznaczeniem powierzchni przeznaczonej do karczowania;

2. udowodnienie tytułu własności czyli wypis z działu I księgi hipotecznej;

3. dowody, że las nie jest obciążony serwitutem czyli wypis z działu III księgi hipotecznej;

4. wykaz sąsiadów interesowanych;

5. opis własności gleby, położenia, rodzaju, dotychczasowej gospodarki leśnej; drzewostanu dotyczącego i drzewostanów sąsiednich miejscowych warunków klimatycznych i lesistości najbliższej okolicy celem oceny wpływu karczunku na ogólną kulturę kraju.

W każdym poszczególnym wypadku w którym rozchodzi się o udzielenie pozwolenia na karczunek ma referent leśny c. i k. Komendy Obwodowej wydać orzeczenie o dopuszczalności karczunku ze względu leśno-gospodarczych i policyjnych.

W orzeczeniu tem będą podane okoliczności wymienione powyżej w punkcie 5.

Jeżeli na podstawie orzeczenia nie będzie można udzielić pozwolenia na karczunek, to odnośne załatwienie będzie podane c. i k. Jenerał-Gubernatorstwu do wiadomości. Jeśli jednak stosownie do przeprowadzonych dochodzeń wyda się zamiane na karczunek lasu, to zarys dotyczącego orzeczenia wraz z aktami przedmiotowymi ma być przedłożony c. i k. Jenerał-Gubernatorstwu do zatwierdzenia.

### 2. Poręby i wszelkie użytkowanie lasu.

Przy udzielaniu pozwolenia na wyrąb należy rozróżnić czy się rozchodzi o poręby i użytkowania planowe czy też pozaplanowe.

W pierwszym wypadku jest pozwolenie na wyrąb jedynie uznaniem planów zatwierdzonych w swoim czasie przez rosyjskie władze leśne i należy do zakresu działania c. i k. Komendy obwodowej, która ma obowiązek przedkładać corocznie c. i k. Jenerał-Gubernatorstwu wykaz cięć i użytkowań przeprowadzonych w ubiegłym roku.

Jeśli jednak rozchodzi się o wyręby pozaplanowe t. j. albo nieobjęte zatwierdzonym planem gospodarczym lub też w lasach nieurządzonych nie posiadających planu gospodarczego bez względu na obszar lasu to pozwolenie na wyrąb zależne jest od zatwierdzenie go tak jak przy karczunku przez c. i k. Jenerał-Gubernatorstwo.

Właściciel lasu nie posiadający planu gospodarczego ma zatem o pozwolenie na wyrąb wnosić podanie z załącznikami podanemi powyżej przy karczunku.

Prośby dotyczące pozwolenia na wyręby muszą być każdego roku przedłożone do końca czerwca celem załatwienia ich przy sposobności objazdów służbowych.

Przed udzieleniem pozwolenia nie wolno żadnych wyrębów w lasach prywatnych rozpoczynać.

Właściciele lasu mają w przeciągu 6 miesięcy przedłożyć osobiście lub przez swych pełnomocników c. i k. Komendzie obwodowej plany gospodarcze, które sprawdzi się co do ważności.

Gdzie plany gospodarcze są nieważne czy to z powodu skończenia okresu na który były sporządzone już też z powodu zaszłych zmian lub jeśli ich wogóle niema właściciel lasu ma w przeciągu jednego roku przedłożyc nowy plan gospodarczy. Przedłożenie nowego planu gospodarczego dotyczy narazie gospodarstw leśnych od 800 morgów n. p. m. obszaru wzwyż.

Urzędy gminne mają corocznie do końca czerwca przedkładać wykaz wyrąbanych przestrzeni w lasach prywatnych za czas od 1. kwietnia poprzedniego roku do końca marca roku bieżącego według następującego wzoru:

| Imię i nazwisko właściciela lasu | Miejsce zamieszkania | Nazwa lasu | Powierzchnia wyrąbana | Trzebieże, czyszczenia i t. p. inne użytkowania na obszarze | Użytkowano na podstawie zatwier. planu gospodarczego | Użytkowano na mocy zezwolenia | Objaśnienie |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| | | | | | | | |

Ścisłe zastosowanie się do zatwierdzonych planów gospodarczych będzie sprawdzać referent leśny c. i k. Komeddy obwodowej.

Wójt gminy jest osobiście odpowiedzialny, aby pozaplanowo bez udzielonych pozwoleń żadnych wyrębów w lasach prywatnych nie prowadzono i o każdej samowoli donieść c. i k. Komendzie obwodowej.

## 451.

## Korzenie paproci jako karma dla świń.

We własnym interesie ludności, ogłasza się następujące rozporządzenie Wojsk. Gener. Gubernatorstwa W. F. Nr. 64954 z dnia 4. marca 1917. Na podstawie doświadczenia stwierdzono, że korzenie paproci posiadają 30% więcej składników pożywnych niż ziemniaki i buraki. Z tego powodu nadają się znakomicie na karmę dla świń, przyczem zaoszczędza się wiele innych płodów rolnych, które muszą służyć jedynie do bezpośredniego wyżywienia ludności.

Chodzi tu o paproć, która jest chwastem rosnącym obficie w lasach i na pastwiskach różni się tem od innych gatunków paproci, że liście nie wychodzą pękami z wierzchołka łodygi, ale wprost ze ziemi. Korzeń główny jest koloru czarnego, leży 20 do 25 cm. pod ziemią i dosięga do 4-ch metrów długości. Należy go wydobywać zaraz po stopieniu śniegu nim ieszcze wypuści młode pęki. Po oczyszczeniu ziemi należy go opłukać we wodzie, suszyć w cieńkich warstwach na powietrzu i przechowywać następnie w przewiewnych budynkach.

Do dobywania potrzebne są dwie osoby: jedna do kopania, druga (ewentualnie dziecko), do wyciągania korzeni.

Karmienie korzeniami paproci ma się odbywać w małych ilościach sięgających przy dużych sztukach do 2 kg. Świnie jedzą paszę tę bardzo chętnie tuczą się szybko. Dlatego też właściciele świń powinni ze względu uzyskania tej paszy starać się jaknajwięcej środek ten wykorzystać.

Za każdy cent. metr. oddany c. i k. Komendzie obwodowej zapłaci się 2 K. 50.

W swym własnym i ogólnym interesie wzywa się ludność bez zajęcia, zwłaszcza kobiety i dzieci, do gorliwej pracy w tym kierunku.

## 452.

### Dozór policyjno-weteryjnaryjny nad zajazdami i placami zajezdnymi.

W ostatnich czasach sprawdzono niejednokrotnie zawleczenie zarazy nosacizny i świerzbiu przez wspólne stawianie rozmaitych koni na placach zajezdnych w celu zapobieżenia na przyszłość rozszerzaniu w ten sposób zarazy, zarządza się w myśl rozp. c. i k. Jeneral-Gubernatorstwa z 17. lutego 1917. r. H. Nr. 106963 co następuje:

1) Wszystkie zajazdy i place zajezdne poddaje się stałemu nadzorowi miejskim organom policyjnym, względnie żandarmeryi i ścisłej peryodycznej kontroli obwodowego lekarza weterynaryjnego.

2) Przyjmowanie koni podejrzanych o zararę świerzbu lub nosacizny, jest pod osobistą odpowiedzialnością właściciela stajni wzbronione,

3) Stajnie wszystkich zajazdów muszą być conajmniej raz w tygodniu jaknajdokładniej oczyszczone i zdezynfekowane mlekiem wapiennym lub innym środkiem dezynfekcyjnym, zaś podwórza tychże, jak również place zajezdne codziennie oczyszczone.

4) O tem należy wszystkich interesowanych zawiadomić z tem, że niestosujący się będą po myśli art. 112 ust. karnej, sędziów pokoju, za przekroczenie ustawy o chorobach stadnych karani.

## 453.

### Zakres działania felczerów.

1) Felczerzy mają za zadanie pielęgnować chorych i to tak w szpitalach jak i w praktyce prywatnej jako też udzielać pomocy lekarskiej w zakresie dozwolonym felczerom.

2) W wykonywaniu dozwolonej im praktyki podlegają nadzorowi lekarzy urzędowych.

3) Felczerom wolno:

a) przedsiębrać niektóre mniejsze zabiegi chirurgiczne, naprzykład: puszczać krew i tamować zewnętrzne krwotoki, stawiać bańki, wykonywać nacięcia (skaryfikacye) przykładać plaster kantarydowy, przeprowadzać szczepienie ochronne od ospy, stosować hegary.

b) udzielać pomocy przy powierzchownych i lekkich stanach zapalnych, ranach i zranieniach pochodzenia mechanicznego, otwierać powierzchowne abcesy i panarycya, nastawiać zwichnięcia i zwykłe złamania kości, które nie są połączone ze zranieniem części miękkich i które nie wymagają skomplikowanych sposobów leczenia, wyrywać zęby, przewiązywać wrzody, nie lecząc tychże podawaniem środków wewnętrznych.

c) zakładać wszelkie bandaże, ciała obce uwięzgnięte w przełyku zepchnąć lub wyciągnąć, usuwać ciała obce z ucha, wprowadzać katetor o ile zatrzymanie się moczu nie jest spowodowane zwężeniem cewki moczowej, skurczem, odprowadzać przepukliny i to wyłącznie zabiegiem ręcznym. Wszystkie wyżej wymienione zabiegi wolno wykonywać felczerom w miejscach, gdzie jest lekarz albo gdzie go łatwo zawezwać można tylko na pisemne w każdym wypadku podać się mające polecenie lekarskie, zawierające imię i nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania i chorobę danego pacyenta.

Tylko w razie, gdyby lekarza nie można było sprowadzić, wolno im wykonywać powyższe zabiegi samoistnie. — Felczer jednakże może w nieobecności lekarza i bez jego pisemnego zezwolenia upuścić krew w wypadkach, gdzie życie chorego jest zagrożone np. przy apopleksyi, przy silnym kłuciu, które uniemożliwia oddychanie i przy silnych kontuzyach.

Jednakowoż niewolno felczerowi w nieobecności lekarza upuścić dorosłemu więcej niż jeden funt krwi.

Felczerom nie wolno zapisywać recept.

Jeśli niemożna sprowadzić lekarza, wolno felczerom nieść pomoc lekarską w wypadkach grożących śmiercią, j. n. utonięcia, duszenia, dławienia się, zatrucia alkoholem, zamarznięcia, oparzenia, otrucia pokąsania przez wściekłe zwierzęta i t. d.

W wypadkach tych jednak felczer musi się najsurowiej stosować do przepisów dotyczących odnośnych wypadków.

5) O ile felczer jest wezwany do chorego musi najdokładniej wykonywać polecenia lekarza.

6) Do prawidłowego wykonywania swoich obowiązków musi felczer posiadać następujące instrumenty i trzymać je w porządku

a) podręczne etui,

b) puszczadło do upustu krwi,

c) tackę na krew i bańki

d) klucz zębny wzgl. kleszcze zębne,

e) hegar,

f) metalowy kateter,

g) fiszbinowy pręcik do zepchnięcia obcych ciał, uwięzgniętych w przełyku,

h) szyny i wszystkie inne rzeczy potrzebne do opatrzenia złaman kości,

i) gazę, opaski, kompresy.

**Uwaga**: Izba felczerska musi się mieścić w obszernym, jasnym, suchym i wietrznym pokoju. W niej muszą się znajdować:

1. co najmniej dwa krzesła, sofa wyłożona dobrymi materacami i poduszką

2. wełniane, czyste i ciepłe kołdry,

3. szafa z instrumentami.

Do izby felczerskiej musi być przeprowadzony z ulicy dzwonek, przy rączce do dzwonienia musi być przytwierdzona tablica, a w nocy oświetlona z napisem „dzwonek do felczera".

Oprócz tego posiadacze izby felczersklej mają wywiesić przed nią jako szyld trzy miedziane talerze. Prawo do wywieszenia podobnej oznaki posiadają jedynie felczerzy.

Felczerzy w miastach i miasteczkach gdzie niema żadnego lekarza urzędowego są nadto obowiązani:

a) troszczyć się o szczepienie ochronne przeciw ospie, przyczem muszą dbać o jakość szczepionki. Nazwiska dzieci, które szczepią felczerzy mają być zapisywane do dziennika, który to spis zobowiązani są felczerzy kwartalnie przedkładać c. i k. lekarzowi obwodowemu.

b) wszystkie służbowe zarządzenia lekarza obwodowego mają felczerzy bezzwłocznie wykonywać.

c) w czasie epidemii u ludzi i u zwierząt wydane zarządzenia mają być najściślej wykonane.

d) jeżeli felczerom polecono urzędownie oglądnąć chorych, którzy są podejrzani o choroby zakaźne j. np. syfilis, świerzb, ospę i t. d. a te choroby skonstatują, w tych przypadkach mają bezzwłocznie dać znać o tem dokładnie lekarzowi obwodowemu i żandarmeryi. Jednakże leczyć tychże chorych samodzielnie felczerom nie wolno.

e) Sądowo-lekarskie oraz policyjno lekarskie badania i oglądania, na podstawie których wydane świadectwa mają być powodem skargi lub wyroku, felczerom przeprowadzać nie wolno i to pod żadnym warunkiem.

O ile wolno praktykujący lekarz uważa za potrzebne aby nad ubogimi chorymi lub nad chorymi nie posiadającemi środków, przynależności do państwa, roztoczyć opiekę i tą powierza felczerowi, musi felczer najdokładniej zastosować się do udzielonych mu zleceń i te wykonywać.

W razie gdy felczer uchyla się od tego, może wolno praktykujący lekarz wnieść zażalenie do Władzy miejscowej lub wprost do lekarza obwodowego.

## 454.

## Opłaty stemplowe.

### Zmiana skutkiem podwyżki kursu rubla.

Naczelna Komenda armii rozkazem Q. Op. Nr. 50305 z 7. marca 1917 ustanowiła kurs rubla na 3 korony 35 hal. Skutkiem powyższej zmiany podwyższone też zostały należytości stemplowe ustanowione w walucie rublowej, a na markach stemplowych bośniacko-hercegowińskich wydrukowane.

Podwyższone należytości stemplowe mogą być obecnie istniejącemi markami stemplowemi bośniacko-hercogowińskiemi w następujący sposób uiszczane, a mianowicie:

5 kop. = 17 h = 14 h + 1 h + 1 h + 1 h.
10 „ = 34 h = 20 h + 14 h.
15 „ = 50 h = 50 h.
20 „ = 67 h = 40 h + 14 h + 13 h.
1 rubel = 3 K 35 h = 2 K + 1 K + 25 h + 10 h.
2 „ = 6 K 10 h = 5 K + 1 K + 50 h + 20 h.
4 „ = 13 K 40 h = 10 K + 2 K + 1 K + 40 h.

## 455.

## Przyjmowanie mieszkańców okupowanego obszaru Królestwa Polskiego do prowizorycznej służby straży skarbowej.

Wedle rozporządzenia c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa w Lublinie z dnia 1. lutego 1917 F. A. Nr. 105808/17 zezwoliła Naczelna Komenda armii resk. M. V. Nr. 37839/P. ex 1916, na przyjęcie dobrowolnie zgłaszających się mieszkańców Polski do prowizorycznej służby straży skarbowej po poprzedniem wyszkoleniu przy c. i k. Komendzie straży skarbowej w Lublinie.

Na podstawie tego rozporządzenia mogą mieszkańcy Polski dobrowolnie zgłaszający się, swoje podania wraz z załącznikami wystosowane do Komendy straży skarbowej przy Jeneralnem Gubernatorstwie w Lublinie wnosić osobiście do Komendy obwodowej w Busku.

### 1. Warunki przyjęcia.

Warunek przyjęcia sił pomocniczych z powodu nielicznej straży skarbowej w okupowanym kraju, wymagane jest przedewszystkiem fizyczne uzdolnienie;

a) gruntowna znajmość języka polskiego w piśmie i słowie, ci, którzy władzają językiem niemieckim mają pierwszeństwo),

b) odpowiednia do sfery służbowej inteligencya,

c) nienaganne dotychczasowe prowadzenie się,

d) wiek lat 18 do 32 roku życia,

e) ma posiadać ciepłą kołdrę lub koc, dobre ciepłe ubranie jak również obuwie i bieliznę,

f) wkońcu zobowiązanie się zapomocą własnoręcznie napisanego i podpisanego rewersu do co najmniej 2 letnej służby i poddanie się wszystkim straż

skarkową obowiązującym dyscyplinarnym i sądowokarnym postanowieniom.

Opieszałość w służbie lub naruszenie obowiązku służbowogo ściąga na siebie oprócz wydalenia ze służby jeszcze karę wedle wojskowego prawa karnego.

Małoletni muszą wykazać się pisemnem zezwoleniem ojca lub opiekuna, potwierdzonem przez odnośną gminę.

### 2. Ustanowienie poborów.

Kandydaci ci otrzymają pobory:

1) każdoczesny dodatek etapowy obecnie dziennie . . . . . . . . 3. 90 K

2) żold dziennie . . . . . 2. 74 K.

3) Dodatek polowy dziennie . . 1. 20 K.

płatne co 10 dni z góry.

Oprócz tego umundurowanie, składające się: z 1 płaszcza, 1 bluzy, 1 spodni, 1 czapki i 1 pary butów.

## 456.

### Pobieranie Dziennika rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce.

Na podatawie § 7., ust. 2. rozporządzenia z dnia 1-go stycznia 1917 r., Nr. 2 Dz. rozp., o obowiązującem ogłaszaniu ustaw, rozporządzeń i rozkazów, ogłasza się co następuje:

§ 1.

„Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce“, który Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe w Lublinie wydaje w języku polskim i niemieckim w osobnych wydaniach, można zamawiać we wszystkich etapowych urzędach pocztowych I. kl., znajdujących się w obrębie c. i k. obszaru administracyjnego.

§ 2.

Cena jednego egzemplarza Dziennika rozporządzeń zarówno w wydaniu polskiem jak i niemieckiem wynosi 40 halerzy włącznie z opłatą pocztową.

§ 3.

Zamówienia przyjmuje się na 10 po sobie następujących części, polskiego lub niemieckiego wydania Dziennika rozporządzeń, a nie na pewien oznaczony okres czasu.

§ 4.

Na zgłoszone zamówienie i uiszczoną prenumeratę wydają etapowe urzędy pocztowe abonentom pokwitowanie.

§ 5.

W austryi można Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego zamawiać we wszystkich c. k. urzędach pocztowych.

Postanowienia obwieszczenia Naczelnej Komendy etapów z dnia 23-go kwietnia 1915 r., Nr. 12 Dz. rozp., uchyla się.

C. i k. Komendant obwodu:

**Józef Plachy Pułkownik m. p.**

Drukarnia Topioła, w Busku.